

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

«ЕКОНОМІКА»

(повна назва освітньо-професійної програми)

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

за спеціальністю **051 Економіка**
(шифр та найменування спеціальності)

галузі знань **05 «Спеціальні та поведінкові науки»**
(шифр та найменування галузі)

СМЯ НАУ ОНП 11.01.01-01-2019

КИЇВ

ЗМІСТ

1. Загальна характеристика (спрямованість, профіль) освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії за спеціальністю 051 – Економіка
 2. Зв'язок освітньо-наукової програми з науковими школами та тематикою науково-дослідницьких робіт в університеті
 3. Тематика дисертаційних досліджень зі спеціальності
 4. Зміст освітньо-наукової програми
 5. Мета і завдання освітньо-наукової програми
 6. Стиль та методика викладання освітніх дисциплін, система оцінювання
 7. Застосування сучасних технологій викладання та навчання
 8. Науково-дослідницька робота аспіранта
 9. Проміжна та підсумкова атестації
 10. Внутрішня та зовнішня системи забезпечення якості освітньої та наукової складових підготовки докторів філософії.
 11. Результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів
 12. Програмні (загальні та фахові) компетентності випускників аспірантури
 13. Перспективи працевлаштування випускників аспірантури.
- Додатки
- Додаток А. Розподіл змісту освітньо-наукової програми та максимальний навчальний час за дисциплінами підготовки
- Додаток Б. Зміст дисциплін та структурно-логічна схема
- Додаток В. Графік виконання індивідуального плану наукової роботи аспірантами за ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі Національного авіаційного університету (денна та заочна форми)

1. Загальна характеристика (спрямованість, профіль) освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії за спеціальністю 051 – Економіка

Ця освітньо-наукова програма (ОНП) підготовки докторів філософії поширюється в Національному авіаційному університеті.

Фахівець рівня **доктор філософії**

за спеціальністю – **Економіка**

освітнього рівня: **III (освітньо-науковий) рівень вищої освіти**

кваліфікація: **2441.1 Наукові співробітники (економіка) ;**

з узагальненим об'єктом діяльності: **економіка.**

з нормативним терміном навчання (денна, заочна форма): **чотири роки.**

Ця програма встановлює:

- нормативний зміст навчання у Національному авіаційному університеті,
- обсяг та рівень засвоєння у процесі підготовки відповідно до вимог доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка;
- перелік навчальних дисциплін підготовки докторів філософії;
- форму проміжної та підсумкової атестації;
- термін навчання.

Програма призначена для сертифікації докторів філософії та атестації випускників Національного авіаційного університету.

2. Зв'язок освітньо-наукової програми з науковими школами та тематикою науково-дослідницьких робіт в університеті

Підготовка дисертаційних робіт за ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі Національного авіаційного університету за спеціальністю 051 Економіка буде здійснюватися на кафедрі економіки повітряного транспорту Національного авіаційного університету. Впродовж багатьох років кафедрою виконується науково-дослідницька робота за наступними тематиками: «Управління сталим розвитком інтеграційних процесів підприємств повітряного транспорту в міжнародному просторі» (0118U004287).

Голова проектної групи - декан факультету економіки та підприємництва **Ареф'єва Олена Володимирівна** є автором більше 300 публікацій із захисту інформації, у тому числі 12-ти монографій, 100-ти статей, брала участь у багатьох міжнародних науково-технічних конференціях. Є членом редакційних колегій наукових фахових журналів України та Польщі, членом оргкомітетів науково-практичних конференцій.

Член двох спеціалізованих вчених рад по захисту докторських дисертацій. Керує роботою докторантів, аспірантів, магістрів, студентською науковою роботою. Підготувала 5 докторів економічних наук та 37 кандидатів економічних наук за спеціальностями 08.06.02 – «Підприємництво, менеджмент і маркетинг», 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)».

Науково-дослідна робота: економіка взаємодії різних видів транспорту; регулювання транспортної системи; управління економічною безпекою

підприємств; проблеми організації функціонування та управління діяльністю великих інтегрованих систем; стратегічне управління розвитком підприємств; Голова робочої групи НАУ та член редакційної колегії фахових збірників наукових праць України та Польщі.

Професор кафедри економічної кібернетики **Касьянова Н.В.** , є автором більш ніж 200 публікацій з фінансів, економіки та адміністрування, у тому числі 6 монографій, брала участь у багатьох міжнародних науково-практичних конференціях. Здійснює керівництво роботою спеціалістів, магістрів, бакалаврів.

Професор кафедри економіки повітряного транспорту, **Пілецька С.Т.**, є автором більш ніж 200 публікацій з фінансів, економіки та адміністрування, у тому числі 4 монографій, брала участь у багатьох міжнародних науково-практичних конференціях. Здійснює керівництво роботою спеціалістів, магістрів, бакалаврів.

3. Напрями досліджень зі спеціальності

1. Структура національної економіки, структурна політика та механізм її реалізації.
2. Моделі державного регулювання національною економікою.
3. Теорія та практика прогнозування та макроекономічне планування в системі державного управління національною економікою, окремих сфер і галузей.
4. Регулятори і важелі антикризової політики держави.
5. Особливості регулювання в державному секторі економіки.
6. Організаційні форми, структура та завдання органів державного управління економікою.
7. Економічна безпека національної економіки.
8. Інвестиційний процес, державна інвестиційна політика та механізм її реалізації.
9. Інноваційний розвиток, державна інноваційна політика, науково-технічна політика та механізм її реалізації.
10. Стратегія економічного розвитку (стратегія макроекономічного розвитку, стратегічне планування розвитку окремих макроекономічних процесів: науково-технічний прогрес, інвестиції, інновації тощо).
11. Державне прогнозування соціально-економічного розвитку національної економіки.
12. Державні програми соціально-економічного розвитку та державні цільові програми.
13. Державне регулювання інституціональних змін в національній економіці, роздержавлення власності та приватизація, управління державними корпоративними правами.
14. Прогнозування та державне регулювання окремих макроекономічних процесів (виробництво, доходи, споживання інвестиції, інфляція, валютний курс тощо).
15. Прогнозування та державне регулювання довгострокового економічного розвитку.
16. Регуляторна політика держави та механізм її реалізації.
17. Антимонопольна (конкурентна) політика та механізм її реалізації.

18. Підприємство як суб'єкт господарювання.
19. Підприємництво як соціально-економічне явище. Організаційно-правові та економічні форми підприємницької діяльності.
20. Зовнішньоекономічна діяльність, зв'язки, товарні потоки суб'єктів господарювання та їх інфраструктурне забезпечення.
21. Підприємство на внутрішніх і світових ринках товарів і послуг. Використання тенденцій і закономірностей їх функціонування для розвитку підприємництва.
22. Місце й роль неурядових організацій у лібералізації підприємницької діяльності.
23. Економічна безпека підприємницької діяльності.
24. Основні засоби (фонди) підприємства: економічна сутність, структура, знос, амортизація; виробнича потужність підприємства.
25. Оборотні кошти: структура, кругообіг, нормування, показники та шляхи ефективного використання.
26. Власність і її вплив на ефективність діяльності підприємства, форми та шляхи її реалізації на підприємствах.
27. Виробничо-господарська діяльність підприємства.
28. Маркетингова та логістична діяльність підприємства.
29. Інвестиційна й інноваційна діяльність підприємства.
30. Економічні проблеми та механізми ресурсо- та енергозбереження й інтенсифікації виробництва.
31. Затрати та собівартість продукції.
32. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства: конкурентоспроможність підприємства на внутрішньому ринку; реструктуризація та санація підприємства; банкрутство та ліквідація підприємства.
33. Управління виробничо-господарською діяльністю підприємства (менеджмент).
34. Функції та технологія управління підприємством.
35. Види планування: стратегічне, тактичне планування й оперативно-календарне планування, бізнес-планування.
36. Контролювання, моніторинг і діагностика діяльності підприємств.
37. Принципи та методи управління підприємством.
38. Інформації та комунікації в управлінні підприємством.
39. Керівництво та лідерство. Організаційна культура.
40. Формування, розвиток, оцінювання, мотивація, використання, переміщення персоналу підприємства.
41. Ефективність управління персоналом на підприємстві.
42. Прогнозування перспектив технологічного оновлення підприємств з урахуванням загальних тенденцій науково-технічного й інноваційного розвитку.

4. Зміст освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма передбачає такі складові:

1. Професійна теоретична підготовка, що забезпечує підвищення освітнього рівня за відповідною спеціальністю.

До складу теоретичної підготовки включаються:

- нормативні навчальні дисципліни, які забезпечують підвищення професійної майстерності;
- дисципліни вибору ВНЗ, призначення яких полягає у забезпеченні професійного освітньо-кваліфікаційного рівня;
- дисципліни вибору аспіранта дозволяють отримати додаткові знання, що підвищують їхній загальноосвітній рівень і поглиблюють знання у відповідних фахових спрямуваннях.

2. Професійна практична підготовка дозволить закріпити отримані знання на практиці.

3. Науково-дослідницька робота разом з теоретичною забезпечує відповідний освітньо-кваліфікаційний рівень, необхідний для здійснення самостійної науково-дослідницької діяльності.

4. Підготовка та захист дисертаційної роботи, що разом з теоретичною та практичною підготовкою, а також науково-дослідницькою роботою забезпечує відповідний освітньо-кваліфікаційний рівень.

Допускається достроковий захист дисертаційної роботи за умови успішного виконання освітньої та наукової складових освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії.

Розподіл змісту освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії та максимальний навчальний час за циклами наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Розподіл змісту освітньої складової освітньо-наукової програми

№	Цикли дисциплін	Навчальних годин	Кредитів
1.	Обов'язковий компонент	1350	45
1.1.	Цикл дисциплін з оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями	450	15
1.2.	Цикл дисциплін із набуття університетських навичок дослідника	360	12
1.3.	Цикл дисциплін фахової та викладацької підготовки	180	6
1.4.	Цикл дисциплін зі здобуття мовних компетентностей	180	6
1.5.	Цикл практичної підготовки	180	6
2.	Варіативний компонент	450	15
Разом		1800	60

Нормативний зміст освітньо-професійної програми

1. Система знань у вигляді переліку дисциплін з кількістю навчальних годин/кредитів їх вивчення наведено у додатку А.
2. Дисципліни, що складаються зі змістовних модулів та поєднані у структурно-логічну схему, наведено у додатку Б.
3. Присвоєння кваліфікації *«науковий співробітник (економіка)»* здійснюється після складання комплексного підсумкового іспиту за фахом та захисту дисертаційної роботи доктора філософії.
4. Вибіркова частина ОНП підготовки доктора філософії складається з дисциплін самостійного вибору Національного авіаційного університету та вибору аспіранта відповідно до навчального плану.
5. Університет має право у встановленому порядку змінювати назви навчальних дисциплін.

Підсумкова атестація аспіранта

Підсумковою атестацією аспіранта зі спеціальності 051 – Економіка є захист дисертаційної роботи доктора філософії. При цьому оцінюється рівень професійних знань, умінь та навичок випускника, передбачених вимогами до підготовки доктора філософії.

Присвоєння вченого звання доктор філософії за спеціальністю 051 – Економіка здійснює Спеціалізована вчена рада відповідного наукового спрямування.

5. Мета і завдання освітньо-наукової програми

Метою ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю 051 – Економіка є розвиток загальних та фахових компетентностей для забезпечення підготовки кадрів вищої кваліфікації для здійснення науково-дослідницької діяльності.

До основних завдань ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю 051 – Економіка належать:

1. Поглиблення теоретичної загально університетської та фахової підготовки.
2. Підвищення рівня професійної майстерності випускника.
3. Набуття практичних навичок викладання у вищих навчальних закладах.
4. Розвиток науково-дослідницьких навичок для здійснення самостійних наукових досліджень.
5. Поглиблення рівня професійної спрямованості результатів науково-дослідницької діяльності.
6. Розвиток навичок написання та оформлення результатів наукових робіт у вигляді тез, статей, аналітичних доповідей, монографій тощо.
7. Поглиблення рівня володіння усною та письмовою науковою мовою для апробації результатів наукових досліджень на міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах.
8. Підвищення рівня професійної підготовки за спеціальністю 051 – Економіка задля здійснення наукової та науково-дослідної діяльності в галузі.

6. Стиль та методика викладання освітніх дисциплін, система оцінювання

Стиль та методика викладання освітніх дисциплін.

Під час викладання навчальних дисциплін буде застосовано проблемно-орієнтований стиль викладання. Теоретичні та практичні завдання, які не були вирішені в процесі наукового і суспільного розвитку, засвідчують суперечність між опанованим знанням і тим, що треба пізнати, дослідити. Елемент проблемності у викладанні спонукає слухача (суб'єкта пізнавальної діяльності) збагачувати знання.

Навчальний матеріал передбачається подавати так, аби він сприяв появі особливого виду мисленої взаємодії, залучив слухача до проблемної ситуації та викликав у нього пізнавальну потребу. Одним із психологічних структурних елементів проблемної ситуації є інформаційно-пізнавальна суперечність, без якої проблемна ситуація неможлива. Створення проблемної ситуації - найвідповідальніший етап у проблемно-розвиваючому навчанні. Система методів проблемно-розвиваючого навчання ґрунтується на принципах цілеспрямованості, бінарності (безпосередня взаємодія викладача й аспіранта) та її складають показовий, діалогічний, евристичний, дослідницький, програмований методи.

Показовий метод – спосіб на основі створення інформаційно-пізнавальної суперечності між раніше засвоєними знаннями та новими фактами, законами, правилами і положеннями з метою пояснення слухачам суті нових понять і формування уявлення про логіку вирішення наукової проблеми. Викладач пояснює навчальний матеріал, формулює проблему, що виникла в історії науки, способи її вирішення вченими. Аспіранти залучаються до активної та продуктивної діяльності, спостерігають, слухають, осмислюють логіку наукового дослідження, беруть участь у доведенні гіпотези, перевірці правильності вирішення проблеми.

Діалогічний метод - виявляє себе у створенні інформаційно-пізнавальної суперечності між раніше засвоєними знаннями та новими практичними умовами їх використання з метою спонукання аспіранта до участі в постановці, вирішенні проблем, засвоєнні нових понять та способів дії.

Евристичний метод базується на створенні інформаційно-пізнавальної суперечності між теоретично можливим способом вирішення проблеми і неможливістю застосувати його практично, з метою організації самостійної роботи аспіранта щодо засвоєння частини програми за допомогою проблемно-пізнавальних завдань.

Дослідницький метод реалізується через створення інформаційно-пізнавальної суперечності між теоретично можливим способом вирішення проблеми і неможливістю застосувати його практично з метою самостійного засвоєння слухачами нових понять, способів інтелектуальних і практичних дій.

Програмований метод – оснований на суперечності між практично досягнутим результатом і нестачею у слухачів знань для його теоретичного обґрунтування шляхом поетапного поділу навчального матеріалу на питання,

задачі й завдання та організації самостійного вивчення нового (або повторення раніше вивченого) матеріалу частинами. Шляхом поетапного роздрібнення навчального матеріалу з постановкою до кожної його частини питань і завдань викладач спонукає аспірантів до самостійної теоретичної роботи з визначення алгоритму пошуку вирішення проблеми, активної участі у створенні проблемної ситуації, висунення припущень, доведення гіпотези і перевірки правильності її вирішення.

Кожну навчальну дисципліну вивчають у чіткій логічній послідовності, у тісному часовому і методичному зв'язку з іншими дисциплінами (це забезпечується розкладом занять). Навчання організується у потоках і навчальних групах за розкладом у такій системі: лекція, семінар/практичне заняття та ін. Основний зміст дисциплін викладається на лекційних заняттях у належно методично-оформленому вигляді. Систематичне здійснення поточного та проміжного контролю знань дає змогу через систему зворотного зв'язку (від слухача до викладача) оперативно вносити до навчального процесу необхідні корективи.

Семінарські заняття є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції. Семінар – це особлива форма навчальних практичних занять, яка полягає у самостійному вивченні за відповідними завданнями викладача окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо. Відмінною особливістю семінару як форми навчальних занять є активна участь суб'єктів пізнавальної діяльності у з'ясуванні сутності проблем, питань, що були винесені на розгляд.

Практичні заняття мають на меті навчити розв'язувати специфічні завдання за спеціальністю. Найчастіше практичні заняття мають систематичний характер і логічно продовжують почату на лекціях роботу. Однак на лекції можливо лише в загальних рисах показати підхід до розв'язання задачі, виконання розрахунків, конструювання об'єктів. Повне розкриття науково-теоретичних принципів здійснюється на практичних заняттях. Відповідно до плану практичного заняття мають бути вирішені розрахункові завдання. У тому випадку, коли завдання вирішується довше, аніж виділено на нього часу, викладач повинен втрутитися і допомогти із розв'язанням.

При викладенні тематичного матеріалу відповідних дисциплін буде застосовано загальнонаукову методологію, яка використовується в усіх або в переважній більшості наук: історичний, термінологічний, функціональний, системний, процесий, когнітивний (пізнавальний) підходи, узагальнення, моделювання та інші.

Історичний метод дає змогу дослідити виникнення, формування і розвиток процесів і подій у хронологічній послідовності з метою виявлення внутрішніх та зовнішніх зв'язків, закономірностей та суперечностей.

Термінологічний принцип передбачає вивчення історії термінів і позначуваних ними понять, розробку або уточнення змісту та обсягу понять, встановлення взаємозв'язку і субординації понять, їх місця в понятійному

апараті теорії, на базі якої базується дослідження. Вирішити це завдання допомагає метод термінологічного аналізу і метод операціоналізації понять.

Застосування системного підходу потребує кожний об'єкт наукового дослідження. Сутність його полягає у комплексному дослідженні великих і складних об'єктів (систем), дослідженні їх як єдиного цілого з узгодженим функціонуванням усіх елементів і частин. У системному дослідженні об'єкт, що аналізується, розглядається як певна множина елементів, взаємозв'язок яких зумовлює цілісні властивості цієї множини. Системний принцип дає змогу визначити стратегію наукового дослідження, крім того, стає можливим створення міждисциплінарного знання предмету.

Пізнавальний, або когнітивний, принцип пов'язаний із загальнофілософською теорією пізнання і є методологічною базою для багатьох наук; особливо ефективний у вивченні динаміки науки та її співвідношення з суспільством, в обґрунтуванні провідного значення знання в поведінці індивіда. Слід мати на увазі, що для аналізу формування знання необхідне вивчення практичної і теоретичної діяльності людини у співвідношенні з її соціальним аспектом.

Для вивчення внутрішніх і зовнішніх зв'язків об'єкта дослідження суттєве значення має моделювання. За його допомогою вивчаються ті процеси і явища, що не піддаються безпосередньому вивченню.

Система оцінювання

Контроль якості навчання та оцінювання знань, умінь і навичок аспірантів

Оцінюванню в балах з дисципліни підлягає рівень знань, умінь і навичок аспірантів, що визначається при проведенні контрольних заходів у ході навчального процесу згідно з відповідними критеріями.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль – оцінювання рівня знань, умінь і навичок аспірантів, що здійснюється в ході навчального процесу проведенням усного опитування, контрольної роботи, тестування тощо.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному рівні вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Підсумковий контроль враховує семестровий контроль і атестацію здобувачів вищої освіти.

Вищий навчальний заклад може використовувати модульну та інші форми підсумкового контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних і практичних занять з певної дисципліни, а їх результати враховувати при виставленні підсумкової оцінки.

Підсумковий контроль включає модульний та семестровий контроль (диференційований залік).

Модульний контроль (МК) – форма контролю, за якою підбивається підсумок роботи аспірантів впродовж модуля. Результатом модульного контролю є модульна бальна оцінка (МБО).

Модульна бальна оцінка (МБО) – кількість балів, яку отримав аспірант в результаті контролю його знань, умінь і навичок при виконанні всіх видів навчальних робіт, віднесених до відповідного модуля.

Бальна оцінка з дисципліни (БОД) – сума балів, яку отримав аспірант з дисципліни за семестр.

Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, що визначений навчальною програмою, та в терміни, встановлені графіком навчального процесу. При семестровому контролі отримані аспірантом БОД переводяться в оцінки за національною шкалою та за шкалою ЄКТС.

Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється після успішного виконання здобувачами освітньої програми на певному рівні.

Організація вивчення дисциплін

Організація навчального процесу за кредитно-модульною системою з конкретної дисципліни здійснюється викладачем, який цю дисципліну викладає, на підставі Тимчасового положення про особливості застосування кредитно-модульної системи організації навчального процесу у Національному авіаційному університеті.

Спираючись на освітню програму, яку здобувач має виконати на певному рівні вищої освіти, викладач розподіляє навчальний матеріал дисципліни на змістові модулі, визначає форми заходів контролю, формує шкалу оцінювання знань, умінь і навичок аспірантів (у балах) з окремих видів роботи та в цілому по модулях. Терміни проведення заходів контролю, попередньо визначених кафедрою, зазначаються у робочому плані дисципліни та графіку організації навчального процесу.

Організація навчального процесу за КМС з конкретної дисципліни фіксується в робочій програмі навчальної дисципліни, яка обговорюється та схвалюється на засіданні кафедри, затверджується методичною комісією факультету (навчально-наукового інституту), для аспірантів якого дана дисципліна викладається, та Науково-методична редакційна рада НАУ.

Організація, проведення та підведення підсумків заліково-екзаменаційної сесії

Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку з конкретної дисципліни в обсязі матеріалу, визначеному навчальною програмою.

Методика проведення диференційованих заліків визначається лектором. Організація проведення контрольних заходів у період заліково-екзаменаційної сесії регламентується наказом ректора НАУ про підготовку та проведення відповідної заліково-екзаменаційної сесії та «Порядком організації та проведення заліків, диференційованих заліків, екзаменів у Національному авіаційному університеті» (Київ, НАУ, 2016).

Семестрові диференційовані заліки проводяться за розкладом, який доводиться до відома викладачів і аспірантів не пізніше як за місяць до початку сесії. Оцінювання знань, умінь та навичок аспірантів відбувається за шкалою оцінювання (національна та ЄКТС), що представлено в табл. 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для диференційованого заліку
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	задовільно
35 - 59	FX	
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Згідно з чинним «Порядком організації і проведення заліків, диференційованих заліків, екзаменів у Національному авіаційному університеті» (Київ: НАУ, 2016) на останньому тижні теоретичного навчання викладач має оголосити аспірантам денної форми навчання отримані бальні оцінки з дисципліни під час практичних, семінарських занять або консультацій в присутності всієї групи.

У випадку, коли формою підсумкового контролю з дисципліни є диференційований залік, залікова оцінка визначається в балах за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом триместру.

Бали за кожен модуль (МБО) складаються з двох компонентів – балів поточного контролю та балів модульного контролю. Причому бали за модульний контроль (контрольна робота, колоквиум, тест) мають становити не менше, ніж 40% МБО).

Аспіранти, які за сумою балів модульного контролю у семестрі мають підсумковий модульний рейтинговий бал 60 і вище, можуть, за їхнім бажанням, бути:

- звільнені від складання диференційованого заліку і отримати оцінку «зараховано» за національною шкалою та оцінку за шкалою ЄКТС, відповідну бальній оцінці з дисципліни;
- допущені до складання диференційованого заліку з метою підвищення оцінки.

Форму проведення диференційованого заліку визначає кафедра.

До складання диференційованого заліку з кожної дисципліни допускаються всі аспіранти, які виконали навчальний план з цієї дисципліни, а також стану їхніх справ з інших дисциплін.

Аспіранти, які виконали навчальний план з дисципліни, що передбачає вчасне виконання та позитивне оцінювання всіх передбачених робочою програмою дисципліни практичних і семінарських занять, індивідуальних завдань тощо, та набрали кількість балів у межах FX (35-59), допускаються до складання диференційованого заліку з необхідністю додаткового вивчення програмного матеріалу з дисципліни.

Якщо аспірант виконав навчальний план з дисципліни, але не отримав залік за результатами навчання в семестрі (підсумковий модульний рейтинговий бал менше, ніж 35 балів), залік може бути виставлений за результатами виконання ним підсумкової контрольної роботи, усного опитування, тестування в день, визначений розкладом заліково-екзаменаційної сесії (диференційований залік).

Аспірант може підвищити підсумковий модульний рейтинговий бал, який він отримав за результатами КМС, в результаті складання диференційованого заліку в період сесії. При цьому підсумковий модульний рейтинговий бал підвищується до нижнього рівня балів оцінки, отриманої в результаті складання диференційованого заліку.

Аспірантам, які не виконали навчальний план з дисципліни, викладач визначає обсяг додаткової роботи для вивчення цієї дисципліни і термін складання диференційованого заліку. Диференційований залік ці аспіранти складають після закінчення заліково-екзаменаційної сесії за умови повного виконання навчального плану з дисципліни.

7. Застосування сучасних технологій викладання та навчання

Підготовка фахівців освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка здійснюється шляхом ефективного поєднання традиційних методик навчання та сучасних педагогічних технологій, таких як інформаційно-комунікаційне навчання, навчання із залученням інтерактивних методик, навчання за технологією тренінгу.

Сучасні інформаційні освітні технології створюють можливості для ефективного використання у навчальній та науково-дослідницькій діяльності інформаційних ресурсів та електронних систем телекомунікацій. Для підготовки фахівців третього рівня освіти зі спеціальності 051 – Економіка застосування сучасних інформаційних технологій сприяє формуванню та удосконаленню загальних та фахових компетентностей.

Запровадження у навчальному процесі інтерактивних методів навчання таких як метод групової роботи, синектика, дискусії, рольові ігри, кейс-метод, метод портфоліо, метод проектів, проведення наукових семінарів та конференцій сприяють розвитку дослідницької, творчої та пізнавальної діяльності аспірантів.

Методики тренінгового навчання у вигляді виконання пошукових, розрахункових та творчих завдань з використанням сучасних інформаційних технологій, роботи з базами бібліографічних, статистичних та інших видів даних, проходження асистентської практики, апробація результатів самостійного наукового дослідження на наукових конференціях, семінарах тощо забезпечують поглиблення основних загальних та фахових компетентностей фахівців освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка.

Застосування сучасних педагогічних технологій при підготовці фахівців освітньо-наукового ступеня доктора філософії дають можливість:

- підвищити інтенсивність навчального процесу;
- сприяти посиленню ролі методів активного пізнання у навчальному процесі;
- підвищити ефективність навчання за рахунок його індивідуалізації;
- сприяти підвищенню інформатизації суспільства;

- оволодіти методологією наукової та педагогічної роботи,
- розвивати уміння, навички та інші компетентності здобувачів ступеня доктора філософії, необхідні для здійснення самостійних наукових досліджень, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності;
 - сприяти розвитку комунікативних здібностей аспірантів;
 - науковим керівникам - систематично контролювати виконання освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки фахівців освітньо-наукового ступеня доктора філософії, здійснювати систематичне керівництво самостійного наукового дослідження аспіранта, аналізувати його результати, а також контролювати хід виконання індивідуального плану наукової роботи аспіранта.

8. Науково-дослідницька робота аспіранта

Система науково-дослідницької роботи аспірантів є невід'ємною складовою підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних самостійно вести науковий пошук, творчо вирішувати конкретні професійні, наукові та соціальні завдання. Науково-дослідницька робота аспіранта здійснюється під керівництвом наукового керівника, умовно може бути розділена на підготовчий та основний етапи та включає наступні види діяльності. На підготовчому етапі аспірант:

1. Обирає тему наукового дослідження та обґрунтовує актуальність обраної теми дослідження. Здійснює перегляд каталогів захищених дисертацій і знайомиться з вже виконаними на кафедрі дисертаційними роботами. Опрацьовує новітні результати досліджень в обраній та суміжних сферах науки. Ознайомлюється з аналітичними оглядами і статтями у фахових виданнях, проводить консультації з фахівцями з метою виявлення маловивчених наукових проблем і питань, що є актуальними. Вивчає та аналізує основні підходи та позиції наукових шкіл і течій у вирішенні досліджуваної проблеми; уточнює термінологію в обраній галузі знань. Здійснює пошук літературних джерел з обраної теми.
2. Проводить планування дисертаційної роботи шляхом складання індивідуального плану аспіранта; робочого плану аспіранта.
3. Здійснює постановку цілей і завдань дисертаційної роботи. Визначає об'єкт і предмет наукового дослідження.
4. Обирає методи (методику) проведення дослідження.
5. Здійснює опис процесу наукового дослідження у дисертаційній роботі шляхом формування плану-проспекту, який являє собою реферативний виклад питань, за якими надалі буде систематизуватися весь зібраний фактичний матеріал.

Під час основного етапу науково-дослідницької роботи аспірант:

1. Проводить науково-дослідницькі роботи відповідно до профілю ОНП аспірантури, з використанням фундаментальних і прикладних дисциплін, що викладаються. Займається науковою роботою з виконання теоретичної та практичної частини дослідження.

2. Аналізує та узагальнює результати наукового дослідження на основі сучасних міждисциплінарних підходів, застосування наукових методологічних

принципів та методичних прийомів дослідження, використання в дослідженні тематичних інформаційних ресурсів, провідного вітчизняного і зарубіжного досвіду з тематики дослідження.

3. Здійснює підготовку та видання публікацій за темою дисертації: монографій та наукових публікацій у фахових виданнях і міжнародних виданнях, включених у міжнародні наукометричні бази даних, наукових публікацій в іноземних виданнях, наукових публікацій в інших виданнях.

4. Проводить апробацію результатів наукових досліджень шляхом участі у наукових конференціях (з опублікуванням тез доповіді): у міжнародних та зарубіжних конференціях; у всеукраїнських конференціях; у регіональних та міжвузівських конференціях, у наукових семінарах. Бере участь у конкурсах наукових робіт.

5. Бере участь у роботі Наукового товариства студентів, аспірантів та молодих вчених Національного авіаційного університету.

6. Залучається до виконання держбюджетної або госпдоговірної тематики в рамках державних, міжвузівських або університетських грантів, а також індивідуальних планів кафедри.

7. Займається проведенням досліджень та підготовкою дисертаційної роботи, формулюванням висновків дисертаційної роботи.

9. Здійснює оцінку отриманих результатів, які обговорюються на засіданні секції, а потім виносяться для обговорення та дискусії на засіданні кафедри.

10. Проходить попередню експертизу дисертації на кафедрі (передзахист).

11. Займається роботою з підготовки рукопису дисертації.

12. Працює над створенням нових перспективних засобів, в організації робіт щодо практичного використання та впровадження результатів дослідження.

9. Проміжна та підсумкова атестації

Атестація аспірантів здійснюється відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю 051 – Економіка. В процесі підготовки докторів філософії використовують дві форми атестації: проміжну і підсумкову. Відповідно до діючих нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України та Національного авіаційного університету підсумкова атестація випускників, що завершують навчання за освітньо-науковими програмами доктора філософії, є обов'язковою.

Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта за всіма складовими, передбаченими навчальним планом. Проміжна атестація включає два модулі:

1. Теоретичний модуль.
2. Науково-дослідницький.

1. Атестація за теоретичним модулем передбачає складання диференційованих заліків відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю 051 – Економіка.

2. Встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка, передбачає проведення прилюдного захисту результатів

науково-дослідницької роботи, які представлені у вигляді дисертаційної роботи. Підсумкову атестацію здійснює Спеціалізована Вчена рада, склад якої затверджено Міністерством освіти і науки України на підставі чинних нормативно-правових документів. Нормативною формою підсумкової атестації є захист дисертації на здобуття вченого ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 – Економіка.

На дисертаційну роботу доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка покладається основна дослідницька і фахова кваліфікаційна функція, яка виражається у здатності здобувача ступеня доктора філософії вести самостійний науковий пошук, вирішувати прикладні наукові завдання і здійснювати їхнє наукове узагальнення у вигляді власного внеску у розвиток сучасної науки і практики. Вона являє собою результат самостійної наукової роботи аспіранта і має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.

Підсумкова атестація аспірантів, що повністю виконали ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі Національного авіаційного університету, завершується врученням диплому з додатком встановленого зразка про досягнення третього (освітньо-наукового) рівня освіти «доктор філософії» за спеціальністю - 051 – Економіка та присудження кваліфікації науковий співробітник.

10. Внутрішня та зовнішня системи забезпечення якості освітньої та наукової складових підготовки докторів філософії

Головною метою Болонського процесу є досягнення відкритості, доступності освіти, її привабливості та конкурентоспроможності. Серед провідних принципів Болонської декларації є досягнення високої якості освіти завдяки єдиній методології і технології управління якістю, розвиток зв'язків в межах Європейської асоціації забезпечення якості навчання (табл. 3, рис.1).

Важливою складовою освітніх перетворень є підготовка професорсько-викладацьких кадрів, здатних забезпечити якість навчання. Спираючись на останні досягнення науки і практики з психології та педагогіки, теорії управління вважається, що викладач сьогодні — це людина з притаманними йому управлінськими, організаторськими, комунікативними та іншими якостями. Особистість викладача, його професіоналізм, педагогічна майстерність і культура відіграють вирішальні роль у процесі підготовки докторів філософії — компетентних, творчих, здатних до прийняття рішень і відповідальних за свою діяльність.

Таблиця 3. Схема контролю якості навчального процесу і підготовки докторів філософії у НАУ

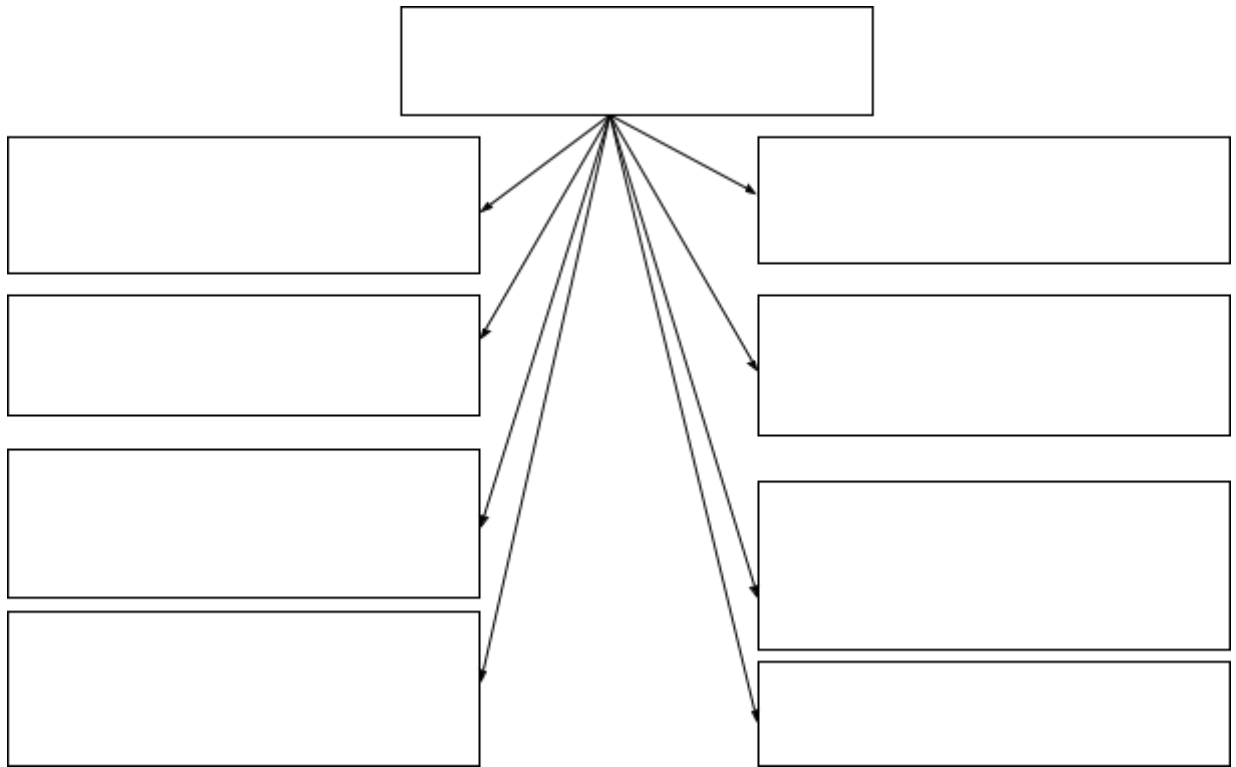

Рис. 1 Основні принципи управління якістю

Паралельно зі створенням національної системи забезпечення якості освіти у Національному авіаційному університеті створено внутрішня система управління якістю освіти, що складається з взаємопов'язаних елементів.

Обов'язковою умовою внутрішньої системи управління якістю НАУ є її відповідність до системи стандартів вищої освіти України та Європи. Ефективне управління якістю освітнього процесу сприяє забезпеченню високою конкурентоспроможності докторів філософії та успішному розвитку університету, що має на меті система управління якістю освіти.

Важливим чинником забезпечення якості освітнього процесу у вищому навчальному закладі і, зокрема, у Національному авіаційному університеті є діяльність професорсько-викладацького складу, показниками якої є технології, методи та засоби, що використовуються у викладанні навчальних дисциплін, рівень професійної компетентності та педагогічної майстерності викладачів, участь у науковій роботі, керівництві підготовкою докторів філософії, написання навчально-методичної літератури - підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій.

У відповідності до розділу V Закону України «Про вищу освіту» в університеті створено систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти, ядром якої став відділ моніторингу якості освіти та інновацій навчального процесу.

Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання аспірантів, науково-педагогічних працівників НАУ та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи аспірантів, за кожною освітньою програмою;

6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

7) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників НАУ і аспірантів;

8) інших процедур і заходів (ст. 16 Закону України «Про вищу освіту»).

Функціонування системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти має забезпечити підготовку докторів філософії, які відповідають сучасним вимогам, підвищення рівня управління структурними підрозділами університету, посилити відповідальність учасників навчально-виховного процесу, сприяти покращанню іміджу НАУ.

11. Результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів мають бути представлені через набуття ними теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексу проблем у галузі професійної та (або) дослідницької діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного дослідження результати якого мають наукову новизну, теоретичну та практичну значимість.

Основні результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів мають бути представлені такими складовими:

1. Прослуховування за спеціальністю дисциплін циклу професійної підготовки.

2. Складання заліків та екзаменів відповідно до навчального плану теоретичної підготовки.

3. Підготовка дисертаційної роботи, яка рекомендована кафедрою до захисту на спеціалізованій вченій раді університету.

За темою дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії необхідна наявність не менше п'яти публікацій у наукових (зокрема електронних) фахових виданнях України та інших держав, з яких:

не менше однієї статті у наукових періодичних виданнях інших держав з напряму, з якого підготовлено дисертацію. До такої публікації може прирівнюватися публікація у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз;

одна із статей може бути опублікована в електронному науковому фаховому виданні.

4. Апробація результатів дисертаційної роботи шляхом участі в роботі не менше 4-ох вітчизняних та міжнародних конференцій.

5. Впровадження результатів науково-дослідницької роботи у практичну діяльність.

12. Програмні (загальні та фахові) компетентності випускників аспірантури

За результатами виконання ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю 051 – Економіка випускники аспірантури набувають загальні та фахові компетентності (табл. 4).

Таблиця 4

Характеристика загальних та фахових компетентностей випускників аспірантури за спеціальністю 051 – Економіка

Вид компетентності	Зміст компетентності
1. Професійна підготовка	Набуття глибоких знань зі спеціальності 051 – Економіка, за якою аспірант проводить дослідження, зокрема засвоєння основної концепції, розуміння теоретичної та практичної проблеми, сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку, у тому числі: 1.1 Розуміння змісту сучасних теорій системного підходу в економіці, їх застосування до дослідження системи економічних відносин, її структурних елементів, взаємозв'язків між ними 1.2 Володіти навичками побудови ланцюгових залежностей між характеристиками системи та особливостями її еволюційних етапів під впливом НТП з урахуванням сучасних тенденцій та передових досягнень економічної думки 1.3 Здатність використовувати професійно профільовані знання в сфері стратегічного та антикризового управління 1.4 Здатність обґрунтовувати та використовувати методологічні підходи до синтезу багаторівневої реструктуризації підприємства, необхідні для підприємства напрями та типи реструктуризації, форму змін 1.5 Здатність розробляти заходи щодо розвитку різних видів ресурсів підприємства (фінансових, інформаційних, трудових). 1.6 Здатність використовувати базові теоретичні підходи до виявлення резервів підвищення ефективності виробництва, аргументувати здійснення експертної оцінки відносин власності для обґрунтування стратегічних управлінських рішень. 1.7 Здатність використовувати світовий досвід впровадження існуючих теорій системного підходу у практику сучасних підприємств 1.8 Здатність використовувати професійно профільовані знання й практичні навички щодо інноваційного розвитку підприємства 1.9 Уміння вимірювати рівень інноваційного розвитку та чинники його формування 1.10 Уміння проводити дослідження організаційних форм інноваційного розвитку 1.11 Уміння проводити дослідження щодо розвитку інфраструктури ринку інновацій з метою розробки фінансового-економічного супроводу інноваційної діяльності 1.12 Здатність використовувати знання у галузі стратегічного управління, зокрема, теоретико-методологічні, організаційно-економічні засади стратегічного управління, а також вміння застосовувати знання основ стратегічного управління в межах корпоративних стратегій і механізмів їх реалізації 1.13 Здатність використовувати знання у галузі антикризового управління, зокрема, теоретико-методологічні,

	організаційно-економічні засади антикризового управління, а також вміння застосовувати знання основ антикризового управління в межах визначення і реалізації антикризових заходів 1.14 Здатність використовувати та аналізувати складові та етапи корпоративного розвитку з метою забезпечення необхідної раціоналізації використання ресурсів 1.15 Здатність класифікувати основні види інноваційних технологій на транспорті та визначати основні заходи покращення обслуговування пасажирів та грузів при регулюванні транспортної системи. 1.16 Здатність використовувати знання, уміння та навички розроблення систем стратегічного та антикризового управління 1.17 Уміння обґрунтовувати і запроваджувати організаційно-економічні заходи стратегічного управління щодо запобігання розгортання кризових процесів 1.18 Уміння відслідковувати тенденції виникнення кризових процесів та запроваджувати стратегічне управління 1.19 Володіти навичками стратегічного управління в контексті системи контролінгу 1.20 Володіти навичками формування та впровадження стратегії діяльності підприємства в контексті антикризового управління
2. Загальнонаукові (філософські) компетентності	Оволодіння компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, методології наукового дослідження та впровадження у навчально-виховний процес сучасних освітніх технологій в педагогіці, у тому числі: 2.1 Розуміння історії, джерел і форм наукової раціональності 2.2 Аксиологічний аналіз інтелектуальних і суспільних процесів 2.3 Вміння застосувати методології наукового дослідження у написанні наукових робіт; застосувати методи наукового дослідження; обґрунтовувати проблеми дослідження; формулювати теми дослідження, мети, завдань; володіння навиками щодо написання наукових публікацій 2.4 Вміння ефективно розв'язувати актуальні проблеми викладацької діяльності на основі впровадження у навчально-виховний процес сучасних освітніх технологій в педагогіці 2.5 Наукова доброчесність і етика науки 2.6 Соціальна відповідальність інтелектуала
3. Універсальні навички дослідника	Набуття навичок з усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, у тому числі: 3.1 Здатність формувати задачі економіко-математичного моделювання 3.2 Здатність здійснювати аналіз і синтез структурних моделей 3.3 Здатність здійснювати аналіз і синтез функціональних моделей 3.4 Здатність здійснювати аналіз і синтез інформаційних моделей 3.5 Здатність здійснювати чисельне моделювання 3.6 Здатність здійснювати імітаційне моделювання 3.7 Володіння інструментальними засобами моделювання 3.8 Володіння навичками застосування моделювання в наукових задачах 3.9 Володіння навиками побудови та використання інформаційних систем і технологій в економіці

	3.10 Обробка економічної інформації за допомогою пакетів прикладних програм 3.11 Здатність до свідомої самоосвіти; здатність до критики й самокритики; креативність, здатність до системного мислення. 3.12 Розуміння змісту поняття «педагогічна технологія»; наявність системи спеціальних знань щодо організації педагогічного процесу у вищих навчальних закладах та використання педагогічних технологій у вищій освіті; базові знання в галузі сучасних інформаційних технологій; базові знання з педагогіки та психології вищої школи, необхідні для освоєння загальнопрофесійних дисциплін). 3.13. Здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою; навички управління інформацією; дослідницькі навички; знання інформаційних технологій, їх можливостей для розв'язання задач з предметної галузі та у навчальному процесі. 3.14 Здатність до практичного застосування теоретичних основ професійної діяльності; уміння здійснювати системний аналіз освітніх процесів і явищ; методична готовність до популяризації педагогічних інновацій. 3.15 Здатність до проектування цілей навчання й прогнозування шляхів професійного становлення майбутнього спеціаліста; уміння конструювати методичні підходи і здатність передбачати можливі результати їх впровадження; володіння методами, технологіями, способами педагогічної взаємодії, методами навчання; уміння відбирати ефективні технології навчання та виховання; здатність використовувати засвоєнні знання для проектування новітніх педагогічної технології 3.16 Володіти термінологією основних положень економічної безпеки 3.17 Давати оцінку поточній ситуації економічної безпеки 3.18 Володіти організаційно-економічним механізмом розробки стратегії забезпечення економічної безпеки 3.19 Володіти методологічним інструментарієм управління економічною безпекою для ідентифікації та вирішення актуальної проблеми в ході наукового дослідження 3.20 Володіти навичками організації процесу підготовки керівного складу та персоналу щодо проведення ефективних заходів із зниження рівня небезпек, загроз та ризиків 3.21 Основи управління економікою праці 3.22 Планування і контроль соціально-трудових відносин 3.23 Управління соціально-трудою сферою підприємства
4. Мовні компетентності	Здобуття компетентностей, достатніх для представлення та обговорення своїх наукових результатів іноземною мовою в усній та письмовій формах, розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності, у тому числі: 4.1 Розуміння на слух інформації фахової тематики 4.2 Вміння обговорювати фахові проблеми 4.3 Вміння представити наукові результати в письмовому вигляді 4.4 Вміння читати і аналізувати літературу з фаху 4.5 Розуміння особливостей англomовного наукового дискурсу 4.6 Володіння англійською мовою на рівні користувач початківця

14. Перспективи працевлаштування випускників аспірантури

Результатами виконання ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю 051 – Економіка, присвоєння їх відповідної академічної та професійної кваліфікації згідно Класифікатору професій ДК 003:2010, затвердженого Наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 за № 327 та враховуючи реальні потреби ринку праці випускники аспірантури мають наступні перспективи працевлаштування. Посада викладача університету та вищого навчального закладу (код 2310), 2441.1 Наукові співробітники (економіка)

Науково-викладацька діяльність: керівники науково-дослідних підрозділів (1237), керівники проектів та програм (1238), викладачі університетів та вищих навчальних закладів (231), професори та доценти (2310.1), наукові співробітники (2351.1).

Адміністративна діяльність у державних закладах та закладах освіти:

керівні працівники апарату центральних органів державної влади (1229.1), керівні працівники апарату місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування (1229.3), керівники підрозділів у сфері освіти та виробничого навчання (1229.4), керівники підрозділів кадрів і соціально-трудова відносин (1232), професіонали в сфері державної служби, аудиту, бухгалтерського обліку, праці та зайнятості, маркетингу, ефективності підприємництва, раціоналізації виробництва та інтелектуальної власності (241).

Управлінська діяльність у бізнес-секторі:

керівники підприємств, установ та організацій (12), керівники виробничих та інших основних підрозділів (122), керівники підрозділів маркетингу (1233), керівники малих підприємств без апарату управління (13), менеджери (управителі) підприємств, установ, організацій та їх підрозділів (14).

Місця працевлаштування: посади у підрозділах наукових та державних установ, профільних кафедрах університетів, в органах державної та місцевої влади, на підприємствах та в організаціях.

ДОДАТКИ

Додаток А

Розподіл змісту освітньо-наукової програми та максимальний навчальний час за дисциплінами підготовки

Код	Назва дисципліни	Загальний обсяг	
		кредитів	годин
1	Обов'язковий компонент		
1.1	Цикл дисциплін з оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями		
1.1.1	Філософія науки та інновацій	3	90
1.1.2	Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних систем	3	90
1.1.3	NBIC-конвергенції	3	90
1.1.4	Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних системах	6	180
Разом		15	450
1.2	Цикл дисциплін із набуття університетських навичок дослідника		
1.2.1	Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень	6	180
1.2.2	Сучасні методи моделювання у наукових дослідженнях	3	90
1.2.3	Методи та засоби обробки результатів наукових досліджень	3	90
Разом		12	360
1.3	Цикл дисциплін фахової та викладацької підготовки		
1.3.1	Управління знаннями	3	90
1.3.2	Інноваційні технології в психології та педагогіці	3	90
Разом		6	180
1.4	Цикл дисциплін зі здобуття мовних компетентностей		
1.4.1	Англійська мова наукового спрямування	6	180
Разом		6	180
1.5	Цикл практичної підготовки		
1.5.2	Асистентська педагогічна практика з фаху	6	180
Разом		6	180
Всього обов'язковий компонент		45	1350
2.	Варіативний компонент		
2.1	Каталог загальноуніверситетських дисциплін	3	90
2.2.	Каталог вибіркового дисциплін за фахом, зокрема релевантні для конкретних досліджень чи наукових напрямів аспірантів	12	360
Всього варіативний компонент		15	450
Всього за планом		60	1800

Зміст дисциплін та структурно-логічна схема

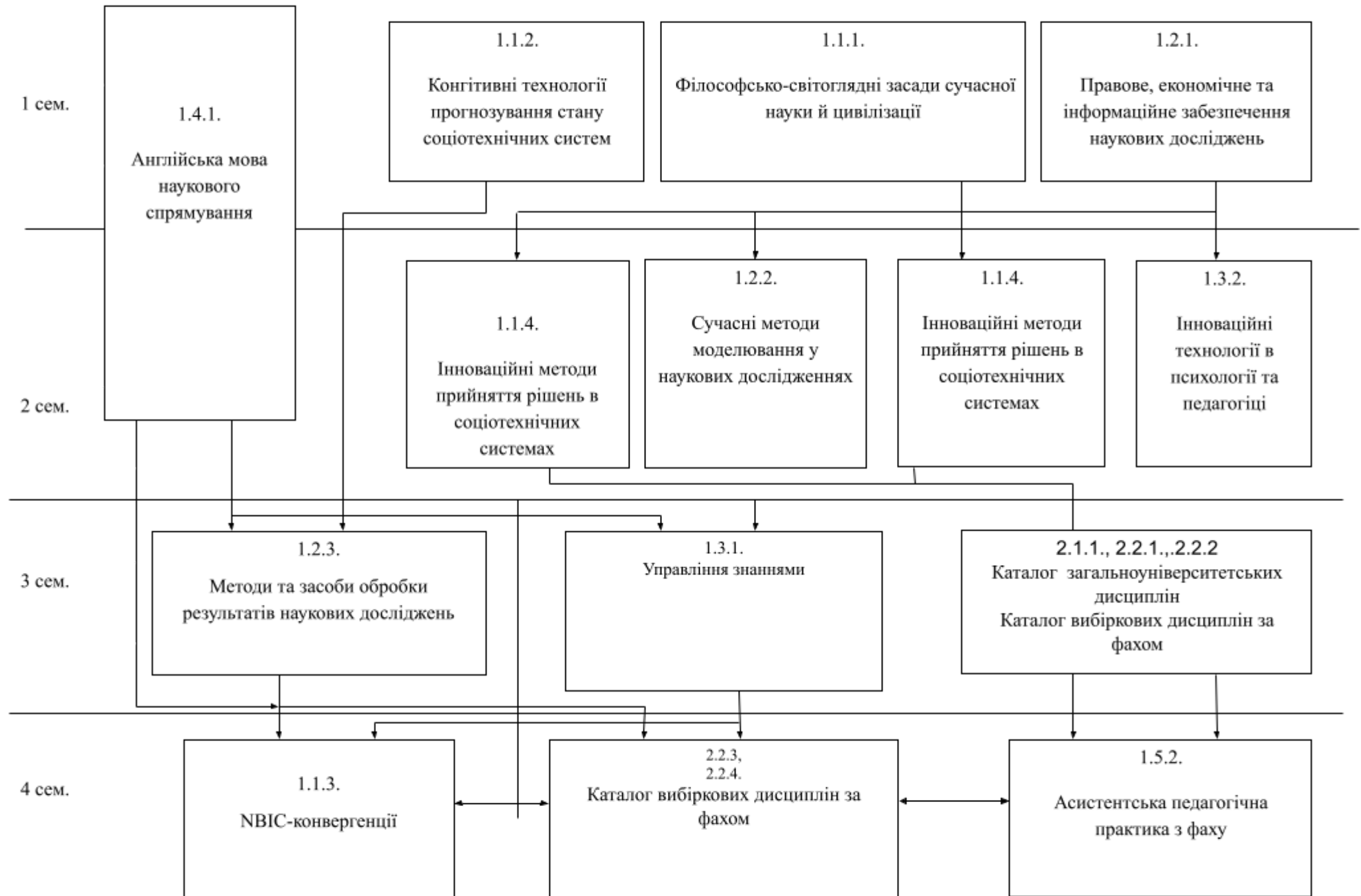
Дисципліна	Змістовні модулі	Зміст
1.1.1 Філософія науки та інновацій	Загальне розуміння науки як породження цивілізації й чинника цивілізаційного розвитку	Наука як породження цивілізації: походження, історичні форми, проблема критеріїв науковості.
		Суспільні запити й проблема мінливих меж наукового пізнання.
		Критерії науковості в історичній динаміці: як вони могли би змінитися після створення штучного інтелекту?
		Чи дорівнює зміна технологічних епох зміні цивілізацій?
		Світоглядно-ціннісний вплив на наукові досягнення в цивілізаціях різних типів.
		Чи є наукова картина світу світоглядом?
	Філософсько-світоглядні засади сучасної науки в соціальному контексті.	Як пов'язані наукова і соціальна революції?
		Що таке істина й реальність в науці? Межі наукового релятивізму.
		Приклад соціального впливу на науку: проблема нескінченності й парадоксу.
		Приклад соціального впливу на науку: проблема експерименту.
		Приклад соціального впливу на науку: проблема редукціоністського пояснення.
		Проблема сенсу наукової діяльності.
1.1.2 Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних систем	Методологічні основи прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем	Постановка задачі прогнозування
		Моделі прогнозування змін параметрів.
		Імовірнісні моделі прогнозування
		Аналітичні методи прогнозування
	Над галузеві технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних станів	Конвергентні технології прогнозування
		Аналіз простих когнітивних структур та імпульсних процесів на них
		Проблеми, що виникають при підготовці прийняття рішення щодо стану системи за допомогою когнітивних карт
		Когнітивні технології прогнозування розвитку нештатної ситуації в умовах невизначеності
1.1.3. NBIC-конвергенції	Методологія прикладних досліджень у сфері авіаоніки	Феномен NBIC-конвергенції
		Особливості технологічного розвитку економік країн світу в умовах нової промислової революції і вирішення глобальних проблем
		Конвергенція NBIC-технологій як ключовий фактор нової промислової революції

		Вплив конвергенції NBIC-технологій на нову промислову революцію
		Концепція розвитку конвергентних технологій в Україні для вирішення глобальних проблем в умовах нової промислової революції
		Модернізація авіакосмічного комплексу України на основі використання конвергентних технологій
		Розвиток інфраструктури вітчизняного дослідницького простору
1.1.4. Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних системах	Теоретичні основи прийняття управлінських рішень	Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень
		Системний аналіз управлінських проблем
		Методологічні основи підготовки проектів управлінських рішень
	Методи і моделі прийняття управлінських рішень	Процес прийняття управлінських рішень
		Методи ситуаційного аналізу в ухваленні управлінських рішень
		Методи прийняття стратегічних управлінських рішень
		Моделі і методи прийняття у прогнозуванні розвитку соціосистеми
1.2.1. Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень	Правове забезпечення наукових досліджень	Правове забезпечення освітніх змін в Україні
		Характеристика нормативно-правового забезпечення організації та здійснення наукової діяльності в Україні
		Система державних органів регулювання наукової діяльності
		Наукова та науково-технічна експертиза
		Проблемні питання правового забезпечення наукових досліджень
		Академічна доброчесність
	Економічне забезпечення наукових досліджень	Роль знань в сучасній еконо
		Економічне забезпечення наукових досліджень
		Аналіз ринку та економічної ефективності
		Стратегічні підходи до розвитку
		Проектний підхід до організації бізнесу
		Інвестиційна привабливість наукових досліджень
		Сучасні тенденції в економічному забезпеченні наукових досліджень
	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	Основи інформаційного забезпечення наукової діяльності

		Бібліотеки України в системі цифрових комунікацій. Електронні бібліотеки. Використання ресурсів електронних бібліотек в науковій діяльності
		Сучасна система пошуку та оброблення інформації. Основи інформаційного пошуку. Аналітико-синтетична обробка документів
		Використання міжнародних наукометричних баз даних відкритого доступу в наукових дослідженнях
		Критерії добору міжнародних наукометричних баз відкритого доступу
		Основи підготовки наукових публікацій по результатам досліджень
1.2.2. Сучасні методи моделювання у наукових дослідженнях	Моделювання як наука	Вступ. Поняття математичного моделювання
		Основні види моделювання. Формальні методи побудови моделей.
		Ідентифікація параметрів математичної моделі. Основні принципи побудови моделей
	Моделювання як мистецтво	Сучасні методи математичного моделювання складних систем
		Точність математичної моделі
1.2.3 Методи та засоби обробки результатів наукових досліджень	Методи та засоби обробки результатів наукових досліджень	Базові математичні моделі
		Експеримент як предмет дослідження
		Теорія ймовірності і математична статистика
		Попередня обробка експериментальних даних
		Аналіз результатів пасивного експерименту
1.3.1. Управління знаннями	Управління знаннями	Оцінка похибок результатів спостережень
		Методи планування експериментів
		Концепція управління знаннями: становлення та розвиток
		Управління знаннями як область практичної діяльності
		Технології управління знаннями організації
1.4.1. Англійська мова наукового спрямування	Фахова наукова комунікація англійською мовою	Інтелектуальний капітал у підвищенні конкурентоспроможності
		Інноваційна функція освіти в управлінні економікою знань. Стратегічне управління знаннями в процесі інноваційного розвитку
		Планування наукові кар'єри
		Комунікація з науковими спеціалістами
		Обговорення наукової проблеми

		Участь у науковій дискусії
		Проектування наукового експерименту

Структурно-логічна схема навчального процесу (освітня складова)

**Графік виконання індивідуального плану наукової роботи аспірантами за
ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі Національного авіаційного
університету за спеціальністю 051 – Економіка
(денна та заочна форми)**

Рік навчання	Робота над дисертацією	Публікація статей	Апробація результатів
1 рік навчання			
1 семестр	Структура роботи. Робота з першоджерелами.	-	-
2 семестр	Формування інформаційної бази. Написання теоретичної частини роботи.	1	1
2 рік навчання			
1 семестр	Удосконалення теоретичних засад та оброблення й аналіз даних.	1	-
2 семестр	Описання практичної частини роботи.	-	1
3 рік навчання			
1 семестр	Узагальнення результатів дослідження.	1	1
2 семестр	Представлення рукопису.	-	-
4 рік навчання			
1 семестр	Формування висновків і рекомендацій. Закінчення роботи над дисертацією.	2	1
2 семестр	Оформлення роботи та подання до захисту. Захист дисертації.		

Голова проектної групи

Ареф'єва О. В.

Програма розглянута на засіданні
кафедри економіки повітряного
транспорту
протокол № ____ від _____ 20__ р.

Ареф'єва О. В.